

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

חג הסוכות

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק ד

(תרגום הפשי)

יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק“

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים וארבע לבריאה

לעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת אי"א

ר' מנחם מענדל ע"ה

בן הרה"ח הרה"ת ר' אלחנן דובער הי"ד

מאראזאוו

מקושר לכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ

וכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו מה"מ

נולד בעיר ליובאוויטש

זכה לגור ולקבל קירובים

בבית כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ בעיר רוסטוב

למד מתוך מסירת נפש בישיבת תו"ת במחתרת

שימש כשו"ב

ה' ממייסדי ושימש בתור מנהל ומשפיע

במתיבתא ובית מדרש במוסד חינוך אהלי תורה

וזכה להשפיע לאלפי תלמידים

בהתוועדויות הרבות

הכניס רוח חסידית ושמחה לרבים משומעיו

גידל משפחתו לחסידות ולהתקשרות

והרבה מהם שלוחים בכל קצוי תבל

נפטר בשיבה טובה ר"ח שבט ה'תשע"ח

ת. נ. צ. ב. ה.

(מנוסח המצבה)

*

נדפס ע"י משפחתו שיחיו

הי שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!

להקדשות ולפרטים נוספים:

טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)

אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner

In Spreading *Inyonei Moshiaich U'geula!!!*

To Dedicate This Publication

In Honor Of Your Family Or A Loved One

For More Info. Call:

(718) 753-6844 or (323) 934-7095

or email: info@torah4blind.org

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:

<http://www.torah4blind.org>

חג הסוכות

צורך והכרח להגדיל ולהרחיב עוד יותר את „בית רבינו“, ועד להגדלה והרחבה שהיא באופן דפריצת גדר, „פריצת“ (בגימטריא 770), כמו בנין בית חזק³².

וע"פ האמור לעיל ע"ד גודל העילוי ד„בית רבינו שבבבל“ – ש„נסע מקדש וישב שם“, והוא מקום המקדש גופי דלעתיד, ועד שבו יתגלה מקדש העתיד ומשם יחזור לירושלים – מובן גודל הזכות דכאו"א מישראל להשתתף בגופו ובממונו³³ (וכל המרבה הרי זה משובח) בבניית „בית רבינו שבבבל“, כהכנה לירידת והתגלות מקדש העתיד תיכף ומיד ממש.

(קונטרס בענין מקדש מעט זה בית רבינו שבבבל - סה"ש תשנ"ב ע' 465)

32 ועד להנחת אבן פינה.

[בערב ח"י אלול שנת תשמ"ח נערכה הנחת אבן פינה (להגדלת והרחבת) בית הכנסת ובית המדרש דליובאוויטש שבליובאוויטש, במעמד כ"ק אדמו"ר שליט"א, שהניח האבן פינה בידי הק'. המו"ל].

33 ע"ד ובדוגמת בית המקדש – שהכל חייבין לבנות ולסעד בעצמן ובממונם כו" (רמב"ם הל' ביהב"ח פ"א הי"ב).

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל

הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

תורה; וערבי נחל – אלו ישראל, מה ערבה זו אין בה טעם ואין בה ריח, כך הם ישראל יש בהם בני אדם שאין בהם לא תורה ולא מעשים טובים. אמר הקב"ה יוקשרו כולם אגודה אחת והן מכפרין אלו על אלו⁶.

יתירה מזו: בהתאחדות של חג הסוכות נפעל עילוי לגבי ההתאחדות של ראש השנה ויום הכיפורים: בהתאחדות של ראש השנה ויום כיפור אינה ניכרת ההתאחדות של כל הסוגים שבבני ישראל. בעבודה של תקיעת שופר בראש השנה ובתשובה של יום הכיפורים מורגש רק הענין הכללי, איך שכל בני ישראל שוים, מחמת העבודה של פנימיות הנפש, ומלכתחילה לא ניכר השוני שבין הסוגים, כי המשכה היא „בכסה“. אבל בחג הסוכות באים כל חילוקי הסוגים לידי גילוי: האתרוג הלולב וכו' ניכרים – אדרבה, המצוה מתבטאת בכך שיטלו דוקא ארבעה מינים – ובכל זאת נעשה מארבעת הסוגים השונים אגודה אחת⁷.

ב. על פי המבואר במדרש, יוצא שהאתרוג הוא הנעלה מכל ארבעת המינים, שכן יש בו את שני היתרונות: טעם וריח. הוא

6 ראה לעיל פ' נצבים, שב' ענינים בהתאחדות דישראל: „לאחדים“ – שצריכים זל"ז, ו"כאחד" – שהם קומה אחת שלימה. וב' ענינים אלו מרומזים בל' המדרש: „יוקשרו כולם אגודה אחת“ – כאחד; „והן מכפרין אלו על אלו“ – לאחדים. ולפי שמעלת תגה"ס הוא ההתאחדות ד"לאחדים" (כבהערה שלאח"ז), נרמזת במדרש בסיום הענין, בסדר דלא זו אף זו.

7 וע"ד המבואר לעיל פ' נצבים, מעלת היחוד ד"לאחדים" לגבי היחוד ד"כאחד". ואף שגם בר"ה ישנם כל הפרטים, שלכן מונה בכתוב (אחרי אומרו „כולכם“ – עצם הנשמה) „ראשיכם שבטיכם גו", מ"מ אינם נרגשים למציאות בפ"ע, ומה שנגרש – „בקשו“ – בגילוי הוא בחי' פני", התכללות דבחי' „כאחד“. ואחרי גילוי התכללות זו, יכול להיות גילוי התכללות ד"לאחדים" שבסוכות (בדוגמת התכללות ד"כאחד" שבמדבר שהיתה הכנה להתכללות ד"לאחדים" בכניסתם לארץ (ראה שם הערה 20)).

א. מבואר בתורת החסידות¹, שכל הענינים ה"נמשכים" בראש השנה (ובפנימיות של ראש השנה – ביום הכיפורים)² בהעלם – „בכסה“, באים בגילוי – „ליום חגיגנו“, בחג הסוכות.

מהענינים העיקריים של ראש השנה (ויום הכיפורים) הוא התאחדותם של כל בני ישראל³. שכן „העבודה“ אז היא בפנימיות הנשמה, „בקשו פני“, ומצד פנימיות הנשמה הרי כל בני ישראל שוים⁴, שלכן הם מתאחדים כולם ביחד – „נצבים היום כולכם“ מ"ראשיכם שבטיכם" עד „חוטב עציך ושואב מימך“. התאחדות זו של כל בני ישראל, באה בגילוי, ככל הענינים של ראש השנה ויום הכיפורים, בחג הסוכות.

כפי שמובא במדרש⁵, שארבעת המינים שנוטלים בחג הסוכות מרמזים על הסוגים השונים בבני ישראל: „פרי עץ הדר – אלו ישראל, מה אתרוג זה יש בו טעם ויש בו ריח כך ישראל יש בהם בני אדם שיש בהם תורה ויש בהם מעשים טובים“ (תורה – טעם, שכן לימוד התורה צריך להיות בהבנה והשגה, ויש לאדם תענוג מכך; ומעשים טובים – ריח, שכן קיום המצוות צריך להיות בעיקר בקבלת עול). „כפות תמרים – אלו ישראל, מה התמרה הזו יש בו טעם ואין בו ריח, כך הם ישראל יש בהם שיש בהם תורה ואין בהם מעשים טובים; וענף עץ עבות – אלו ישראל, מה הדס יש בו ריח ואין בו טעם, כך ישראל יש בהם שיש בהם מעשים טובים ואין בהם

1 ראה לקו"ת נצבים מה, סע"ב.
2 לקו"ת דרושים לר"ה נח, ב. וראה ג"כ שם נד, ד.
3 ראה לקו"ש [המתורגם] ח"ד ע' 120 ובהנשטמן שם.
4 ראה תניא פ' לב.
5 ויק"ר פ"ל, יב.

פרץ, ודרשו חז"ל²³ "זה משיח, שנאמר²⁴ עלה הפורץ לפניהם"²⁵.

... בשלימות דמספר שבע (שבע מאות ושבעים) נרמזת גם שלימות עבודתו של רבינו במשך כל ימי חייו, שבע עשיריות שנים, שבעים שנה (תר"ם – תש"י), ועד לגמר ושלימות עבודתו בעשור השביעי בחצי כדור התחתון (מהבית שמספרו שבע מאות ושבעים), כולל גם המשך העבודה בשנים שלאח"ז ע"י דור השביעי, "כל השביעין חביבין"²⁶ – שע"ז נעשית השלימות דמעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות בכל שבעת הארצות שבעולם, ותיכף ומיד "יוסיף אדני שנית ידו גו' ואסף נדחי ישראל גו'", ע"ז ש"פרצת (בגימטריא שבע מאות ושבעים) עליך פרץ", "עלה הפורץ לפניהם".

ובכל זה ניתוסף הדגשה יתירה בתקופה האחרונה:

העבודה דהפצת התורה והיהדות והמעיינות חוצה מ"בית רבינו" (770) הולכת ונמשכת וביתר שאת וביתר עוז גם לאחרי (עשר שנים האחרונות ב) חיים חיותו בעלמא דין, יותר מארבעים שנה (תש"י – תש"נ), באופן ד"נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע"²⁷, ונמצא, ש"בית רבינו" (770) הוא בבחינת "תלפיות", "תל שכל פיות פונים בו"²⁸, יותר מיובל שנים (ת"ש – תש"נ), "עד עולם"²⁹.

וענין זה מודגש עוד יותר כשרואים במוחש שהולך וניתוסף ביתר שאת וביתר עוז במספר בני"ש שבאים ל"בית רבינו", "ברוב עם הדרת מלך"³⁰ (כולל גם "מאן מלכי רבנן"³¹, ובפרט נשיא (מלך) הדור), ונעשה

23) אגדת בראשית ספס"ג. וראה ב"ר ספפ"ה ובפרש"י.

24) מיכה ב, יג.

25) ולהעיר, ש"בית משיח" בגימטריא "פרצת" (770). ודו"ק.

26) ויק"ר פכ"ט, יא. וראה ד"ה באתי לגני השי"ת בתחלתו. ובארוכה – ד"ה זה תשי"א.

27) תבוא כט, ג.

28) ברכות ל, א.

29) שמואל"א א, כב ובפרש"י. ירושלמי ברכות פ"ד ה"א. וראה קידושין טו, א. מכילתא

ופרש"י משפטים כא, ו.

30) משלי יד, כח.

31) ראה גיטין סב, סע"א. זח"ג רנג, ב – ברע"מ.

גם מרמזו על הסוג הנעלה שבבני ישראל: אלו שיש בהם גם תורה וגם מצות. אך לפי זה לא מובן: מדוע מברכים "על נטילת לולב"? ומוסבר הטעם על כך⁸, שאת הברכה עושים על הלולב, מכיון והוא גבוה מיתר המינים. דבר זה טעון הסבר: כל המינים, ובפרט עניני מצוה, צורתם ומציאותם הגשמית, הוא משום שכך הם הדברים בשורשם הרוחני, שממנו הם נמשכים. ואם כן, זה עצמו שהלולב גבוה בגשמיות מיתר המינים הרי זה מוכיח, שברוחניות יש לו יתרון על המינים האחרים. לכאורה מהי מעלתו של הלולב על האתרוג, הרי ללולב יש רק טעם בלבד, ואילו אתרוג – גם טעם וגם ריח?

הדברים יובנו בהקדים ההבדל שבין תורה למצוות⁹. על המצוות נאמר שהן "אברים דמלכא"¹⁰; על התורה נאמר: "אורייתא וקוב"ה כולא חד"¹¹. אברי הגוף אינם דבר אחד עם הנפש; הם אמנם בטלים אל הנפש, והם ממלאים את רצון הנפש בדרך ממילא, מיד כשהנפש רוצה בכך¹², אבל בכל זאת אינן נפש. כך הוא גם בקיום המצוות: הן מורות ומבטאות את הביטול של האדם להקב"ה, שהוא מקיים וממלא את רצון העליון; אבל בכל זאת נותרה מציאותו הפרטית-עצמית של מקיים התורה ואינו מתאחד, כביכול, עם הבורא. ברם, על ידי לימוד התורה בהבנה והשגה, כששכל האדם משיג, כביכול, את חכמתו של הקב"ה, עד ששכלו נעשה שכל של תורה – אז הוא מתאחד¹³ על ידי כך עם חכמתו של הקב"ה, ש"הוא וחכמתו אחד".

8) סוכה לו, ב. שו"ע אדה"ז סו"ס תרנ"א.

9) ראה בכ"ז תניא פכ"ג. בהערות הצ"צ לשם. ד"ה הגה להבין שרש ההפרש בין תורה למצות (נדפס בקונ' מאמרי חדש אלול ה'תשכ"ג).

10) ת"ז ת"ל (בשינוי לשון).

11) נסמן לקמן ע' 168 הערה 81.

12) שבוה מעלה בביטול דאברים על ביטול דמרכבה (ראה ד"ה כל מחלוקת תרע"א).

13) ראה תניא פ"ה. ולכן ע"י תורה – נעשה מלך (מאן מלכי רבנן) ושולט על הבריאה, וכדו"ל עה"פ לא"ל גומר עלי.

מכיון, שהיתרון המיוחד של לימוד התורה הוא שעל ידו נפעל היחוד עם הקב"ה, הרי מובן שככל שהאדם מתמסר ללימוד והבנת התורה, כך גם הוא מתאחד יותר עם אלקות. ולכן מי שמסור לגמרי ללימוד התורה – "לולב" – "שיש בהם תורה ואין בהם מעשים טובים",

(ודאי הדבר שה"לולב" גם מקיים מצוות, אחרת אינו מקיים את מה שלומד, ועליו נאמר "ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חוקי"¹⁴; זאת ועוד, אפילו אם אי עשיית המעשים טובים מצדו אינו נוגד את ה"שולחן ערוך", אלא שפשוט אין לו מעשים טובים, הרי נאמר על"כך "כל האומר אין לי אלא תורה – הרי אפילו תורה אין לו"¹⁵; כאן המדובר הוא אודות מי שמקיים מצוות, ויש לו מעשים טובים, אלא שהוא מקיימם רק עד כמה שהוא מחוייב על פי דיני ה"שולחן ערוך", אבל הוא מסור ושקוע בלימוד התורה),

הרי הוא מיוחד עם האלקות יותר ממי שהוא מסוג "אתרוג", המתמסר הן ללימוד התורה והן לקיום המצוות. שכן מכיון והוא מתמסר לא רק לתורה (אף שגם שאר הדברים הם קיום רצון העליון), הרי שלפעמים הצוותא וחיבור שלו עם אלקות הוא בדרגת ההתאחדות הנפעלת על ידי קיום מצוות, כנ"ל, ולא בדרגת ההתאחדות עם אלקות כפי שהיא על ידי לימוד התורה¹⁶.

לכן מדגישים בנטילת ד' מינים את יתרון הלולב – יתרון תכלית ההתאחדות עם הקב"ה המצוי אצל בני ישראל המתמסרים לגמרי לתורה – מכיון שכוננת נטילת ארבעת המינים היא התאחדותם של כל בני ישראל ביניהם, הבאה כתוצאה מהתאחדות בני ישראל עם הקב"ה¹⁷, אחדות הפשוטה.

14) ראה הל' ת"ת לאדה"ז פ"ד, ה"ג.

15) יבמות קט, ב.

16) כמו כל הענינים שבחידות – גם זה נוגע להלכה ודין בפועל – שאינו בסוג דתורתו אומנתו ודיניו. ראה גם לקוטי שיחות ח"ג [המתורגם] ע' 81 ואילך.

17) ראה תניא פ' לב.

ג. לפי זה יובן, מה שאנו מוצאים ענין מיוחד בלולב שלא מצוי ביתר המינים – ענין הנענועים. אף שההולכה וההובאה לששת הקצוות נעשים עם כל ארבעת המינים, אבל הנענוע כפשוטו, נעשה רק עם הלולב. ובפרט על פי מנהג רבותינו, שלאחר כל הולכה היו מנענעים מעט את הלולב, ורק לאחר־כן את ההובאה. עד כדי כך חשוב הנענוע עם הלולב, עד שבגין כך חייב שיהיה שיעור גובה הלולב ארבעה טפחים, בטפח יותר מגודל ההדסים והערבות – "כדי נענוע"¹⁸.

הנשמות כפי שהן למעלה, נקראות בשם "עומדים", בכללות הן עומדים באותה מדרגה (שכן העליות שיש להן שם, הן בסדר והדרגה), ועל ידי כך שהנשמה יורדת למטה בגוף ועוסקת בעבודתה בתורה ומצוות, היא מגיעה להליכה ועליה שלא בהדרגה – שווהי אמיתית מדרגת "מהלך"¹⁹. אופן זה, של הילוך ועליה בלי גבול, שהנשמה משיגה על ידי "עבודתה" למטה, מתבטא גם בכך שבני ישראל מתנענעים בעת התפילה ולימוד התורה.

(על דרך הנאמר בוזהר²⁰ שהטעם על כך שבני ישראל מתנענעים בעת לימוד התורה – משום ש"נר הוי' נשמת אדם"; הנשמה נמשלה לנר, כשם שהנר מתנונע משום שנמשך לשורשו²¹, כך גם הנשמה מתנונע בשעת לימוד התורה, דבר המורה על כך שהנשמה נמשכת ומתאחדת על ידי התורה עם אלקות. ואף שצריך ללמוד תורה בהבנה והשגה, ובכדי לברר בבהירות ענין בתורה נדרשת התעמקות בישוב הדעת, שזהו היפך הנענוע^{21*} – בכל זאת צריך להיות הנענוע בעת לימוד התורה,

להורות לנו שגם התורה כפי שהיא מלובשת בהשגה, היא חכמתו של הקב"ה, וגם כאשר האדם עסוק בהשגת התורה, צריך להיות ניכר בו פנימיות הענין – הדביקות בהקב"ה).

מדריגת ההילוך בלי גבול, באה כתוצאה מהדביקות בהקב"ה, שהוא הבלי גבול האמיתי²². ומאחר שאמיתיות הדביקות בהקב"ה היא על ידי לימוד התורה, כנ"ל, שעל ידי תורה הוא עיקר ההילוך בלי גבול, לכן ענין הנענוע שייך לתורה – לולב. דביקות זו של תורה פועלת גם את ההילוך במעשה המצוות – כמו שעל ידי שמנענעים את הלולב מתנוענעים גם שאר המינים²³.

ד. הנענוע שבתורה אין פירושו רק ההילוך שבבחי' בלי גבול הנפעל על ידי לימוד התורה, אלא גם שבלימוד התורה עצמו קיים ענין הנענוע, והדבר מתבטא – בשני פרטים: א) לימוד התורה צריך להיות באופן של "לאפשא לה בכל יומא"²⁴ (להוסיף בה בכל יום), אצל לומד התורה צריך להתווסף כל יום ענין בלימוד התורה. וזהו אחד מההבדלים בין תפלה לבין תורה, בתפילה הנוסח הוא דומה בכל יום (אם בימי החול, בשבתות וכיו"ב) אבל בתורה צריך להתווסף בכל יום.

ב) "אין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל בהן"²⁵. בכדי להבין על בוריו ענין בתורה, צריכה להיות תחילה שקלא וטריא: תחילה מסתבר בשכל הלומד, סברא בכיון אחד, אחר כך הסברא נוטה לכיוון שני, אחר כך הוא רואה בה כיוון שלישי, וכך הוא "מנענע" את הסברא לכל "ששה קצוות"²⁶,

22 נתבאר בארוכה בלקו"ש [המתורגם] ח"ד ע' 111.
23 להעיר מל' בפרש"י הועתק בשו"ע אדה"ז סתר"ג שטפח היתר הוא המנוונ.
24 זח"א יב, ב. נתבאר בתו"א מקץ (לה, ג. לט, ד).
25 גיטין מג, א.
26 ענין ו"ק שבשכל – ראה אמ"ב פתח השער סעיפי ג"ח.

לירושלים (כנ"ל).

ויש להוסיף, שענין זה מרומז גם בשמו¹⁴ של "בית רבינו" שבדורנו:

"רבינו" – ב' שמותיו רומזים על הגאולה: שמו הראשון – יוסף – ע"ש "ביום ההוא יוסיף אדניי שנית ידו לקנות את שאר עמו אשר ישאר מאשור וממצרים גו' ומאיי הים גו' ואסף נדחי ישראל ונפוצות יהודה יקבץ מארבע כנפות הארץ"¹⁵, ושמו השני – יצחק – ע"ש הצחוק והשמחה ששלימותה בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, כמ"ש¹⁶ "אז ימלא שחוק פינו", "אז" דייקא, לעתיד לבוא¹⁷, כשיאמרו ליצחק (דוקא) "כי אתה אבינו"¹⁸.

ו"בית (רבינו)" – מספרו שבע מאות ושבעים¹⁹, וע"ש מספר זה נקבע שמו אשר יקראו ל"בית רבינו" בפי כל ישראל, "770"²⁰, שמספר זה הוא הגימטריא ד"פרצת", ע"ש "ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה"²¹, שרומז שמבית זה אורה יוצאה לכל ד' רוחות העולם, ובאופן של פריצת גדר, שכל ד' רוחות העולם מתעלים לדרגת ארץ ישראל ("עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות"), כולל ובמיוחד שכל בתי כנסיות ובתי מדרשות שבכל העולם נקבעים בארץ ישראל ומתחברים לבית המקדש, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, עליו נאמר²² "פרצת עליך

14 כידוע שהשם מורה על תוכנו ומהותו של הדבר הנקרא בשם זה (תניא שעהיוה"א ספ"א. וראה בארוכה תשובות וביאורים (קה"ת תשל"ד) ס"א וש"נ).

15 ישע"י יא, יא-יב.

16 תהלים קכו, ב.

17 משא"כ בזמן הגלות, ש"אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעוה"ז, שנאמר אז ימלא שחוק פינו" (ברכות לא, א).

18 ישע"י סג, טז. שבת פט, ב.

19 להעיר מהנהגת גדולי ישראל שלמדו רמזים והוראות בעבודת ה' גם מעניני חול כיו"ב (כמו מספר הקרון במרכבת המסע, שהו"ע עראי, ועאכו"כ בנוגע לבית קבוע), ובפרט בנדוד" שהמספר נעשה שמו של הבית, כבפנים.

20 הן בלשון הקודש – שבע מאות שבעים, הן באידיש – זיבן זיבעציק, והן בלשון המדינה (אנגלית) – "סעווען סעווענטי".

21 ויצא כה, יד.

22 וישב לה, כט.

18 סוכה לב, ב. שו"ע או"ח סי' תר"ג.

19 נסמן בלקו"ש [המתורגם] ח"ד ע' 111.

20 ח"ג ריח, ב.

21 תניא פי"ט.

*21 אבל ראה לקמן סעיף ד.

גאולתכם".

... יש לבאר כהנ"ל בנוגע ל"בית רבינו שבבבל" בדורנו זה – ביתו (בית הכנסת ובית המדרש) של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו:

... בדור זה, דור האחרון של הגלות ודור הראשון של הגאולה, מסיימים ומשלימים "מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות"⁸ לעשות מארץ העמים ארץ ישראל גם במקום היותר תחתון דארץ העמים, חצי כדור התחתון (שבו לא הי' מתן תורה⁹), אשר, ע"י העלאת המקום היותר תחתון מעלים גם את כל שאר המקומות דארץ העמים¹⁰, וענין זה נעשה ע"י "בית רבינו" שבחצי כדור התחתון, שממנו אורה יוצאה לכל העולם, לעשות מהעולם כולו (עד לפנה הכי נדחת בקצוי תבל) ארץ ישראל, שזהו"ע ד"עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות"¹¹, ו"עתידה ירושלים שתתפשט בכל ארץ ישראל"¹¹, שבה יוקבעו כל בתי כנסיות ובתי מדרשות שבכל העולם כולו מחובר לבית המקדש, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, נשיא הדור, שהוא המשיח (גואלן של ישראל) שבדור, ועוד וג"ו עיקר, שהוא הנשיא דתורת החסידות¹², אשר, ע"י הפצתה חוצה ("יפוצו מעינותיך חוצה", עד לחוצה שאין חוצה ממנו, בכל קצוי תבל) פועלים ביאת מלכא משיחא¹³.

ועפ"ז מובן גודל העילוי ד"בית רבינו" – "מקדש מעט" העיקרי בגלות האחרון, "שנסע מקדש וישב שם", ולכן "הרי הוא מקום המקדש גופי' דלעתיד", ולא עוד אלא שבו יתגלה מקדש העתיד, ומשם ישוב

(8) תניא רפ"ז.

(9) ראה אגרות יקודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"ב ע' תצב ואילך. וש"נ.

(10) "כמו בהגבהת כותלי בית שצריכים להתחיל להגבי' הקורה התחתון דוקא ואז ממילא יוגבהו העליונים הימנו, משא"כ אם הי' מתחיל מאמצע הכותל לא הי' מגבי' התחתונים" (תו"א בראשית ד, רע"א).

(11) ראה ספרי דברים בתחלתו. פס"ר פ' שבת ור"ח. יל"ש ישע"י רמז תקג.

(12) להעיר, שתורת החסידות היא בחי' היחידה שבתורה (ראה קונטרס ענינה של תורת החסידות), הקשורה עם בחי' היחידה שבישראל, נשמתו של משיח צדקנו (רמ"ז לזח"ב מ, ב. ועוד).

(13) אגה"ק דהבעש"ט – כש"ט בתחלתו.

עד שהוא מגיע לאמיתיות הענין שאותו הוא לומד.

ה. על פי הנ"ל יובן דבר פלא: לפי דברי המדרש, שהלולב מרמז על בעלי תורה, משום ש"יש בו טעם ואין בו ריח", היו צריכים לכאורה ליטול לא את כפות התמרים כי אם את התמר עצמו, שכן הטעם והעריבות מצויים בפרי ולא בכפות התמרים. אך הביאור הוא:

כאמור לעיל, ענינה של מצות נטילת ארבעת המינים היא, ההתאחדות של כל הסוגים שבישראל. בכדי שיהודי אחד יתאחד עם יהודי שני, עליו להיות ב"ביטול", משום שישות וגאווה, מפריעות להתאחדות עם יהודי שני²⁷. וכשם שהוא ברוחניות, כך הוא גם בגשמיות: בכל אחד מארבעת המינים צריך להיות נרמז ענין הביטול²⁸, ועל ידי זה יכולה להיות ההתאחדות שלו עם שאר המינים.

אך בעיקר יש להבטיח שתהיה אצלו מדת ההתבטלות – אצל הנעלה ביותר. ככל שהוא נעלה יותר, כך עלול יותר שתהיה אצלו ישות, ויותר צריכים לשלול זאת אצלו²⁹. לכן האתרוג, שהוא החשוב מכל ארבעת המינים – יש בו טעם ויש בו ריח – גם בשמו מרומז ענין הביטול – אתרג הוא ראשי תיבות: "אל תבואני רגל גאווה"³⁰.

לפי האמור לעיל, שבלולב ישנו יתרון אפילו לגבי אתרוג, בכך שיש לו רק טעם ולא ריח – לכן צריך להיות גם בלולב רמז מיוחד לגבי ענין ה"ביטול", הדבר מתבטא בכך שנוטלים את עלי התמר ולא את פרי התמר.

(27) ראה ד"ה החלצו תרנ"ט פ"ד.

(28) שלכן ענין האחדות מרומז בכל אחד מהד' מינים בפ"ע (נת' בוד"ה וככה תרל"ז סעיף פז), שע"ז יכול להתאחד עם שאר המינים.

(29) שלכן המלך (דוקא) כיון שכרע שוב אינו זוקף (ברכות לד, ב).

(30) פנים יפות פ' אמור. ולפעמים מצינו בכונות אתרוג

1. האדם נמשל לאילן, והשכל, שבו בא לידי ביטוי עיקר מעלתו של האדם – נמשל לפירות, שהם עיקר מעלתו של העץ³⁰. במיוחד נמשל השכל לתמר, שענינו הוא טעם (לא – ריח). וכפי שנתבאר לעיל במדרש, מורה התמר על תורה. יתרונם של עלי העץ, הוא בכך שהם מגינים על הפירות³¹. כך הוא גם בשכל עצמו: אמיתיות הסברה, המסקנה – זהו הפרי, ואילו השקלא וטריא של הסברה, המתרצת ומבטלת את הקושיות ומגינה על השכל עצמו מסתירות כלפיו, הוא בדוגמת העלים המגינים על הפירות.

הטבע האנושי הוא, שהתענוג השכלי בא כאשר האדם מגיע למסקנה, המהווה את סיכום הסברא. כל עוד האדם מצוי באמצע השקלא וטריא, בטרם שליבן והסיר את הקושיות והסתירות על הסברא השכלית, העונג הוא ממנו והלאה, אדרבה, הוא מתייסר מכך שהרעיון אינו נהיר לו. אז אין לו כלל שביעת רצון ולכן לא שייך שיהיה לו ישות מכך.

זהו הרמז שב"כפות תמרים": צריכים לדעת תמיד שמצויים עדיין ב"עלים". ככל שיתעלו ויתעמקו בתורה, יש לדעת, שזהו רק כטיפה מן היס, ואף פחות מכך. שכן התורה "ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים"³², ואילו אמיתיות התורה – היא "נעלמה מעין כל חי"³².

הנחה זו, שמצויים רק בתחילה, שוללת מהאדם את הישות והגאווה העלולים לבוא מידיעת התורה. אדרבה, הידיעה עד כמה רחוקים מתכלית אמיתיות התורה, מביאה לידי התבטלות והעדר הישות.

מלא וא"ו (ראה מא"א א, קעז) ו"ל שזהו ר"ת אל תבואני רגל גאווה ויד.

(30*) ראה בכ"ז לקו"ש ח"ד [המתורגם] ע' 95 ובהנסמן שם.

(31) חולין צב, א.

(32) איוב יא, ט.

(32*) שם כח, כא. וראה קו"א (תניא) ד"ה דוד ומירות.

זהו גם הרמז בכפות תמרים, כפות מלשון כפות³³ – הוא אינו נבדל ונפרד ח"ו, אלא על ידי הביטול העצמי הוא כפות (מחובר ומאוחד) עם הקב"ה.

ודוקא מחמת התבטלותו של ה"לולב" לכן הוא הגבוה ביותר, שכן ככל שהוא בהתבטלות, כך גם השגותיו נעלות יותר והוא מצליח לכוון את ההלכה לאמיתתה, כמאמר רז"ל על בית הלל, שמשום ש"נחזין ועלובין היו" – הלכה כמותם³⁴.

ז. ההוראה מכל האמור הוא: צריכים ללמוד באופן של "לולב", להתמסר לגמרי לתורה, ובעת ההתאחדות עם התורה לא יהרהר אודות דברים אחרים. והכוונה בכך אינה רק לגבי תלמידי הישיבות ויושבי אוהל; אלא, כאמור לעיל, שכל ארבעת המינים צריכים להיות אגודה אחת; שיהיו כל כך מאוחדים, עד שכל סוג יכיל גם את היתרונות של שאר סוגי בני ישראל, כלומר שאפילו אלה שהם מסוג ה"ערבה", צריך שיהיה אצלם זמנים קבועים שבהם יהיו בבחינת "לולב" – ללמוד תורה באופן של התאחדות גמורה.

וזמנים אלה בהם הם לומדים תורה באופן

(33) סוכה לב, א.

(34) עירובין יג, ב. ונתבאר בד"ה וידבר אלקים תרכ"ז.

האמור, פועל עליהם שיצאו ממעמדם ומצבם, שיהיה אצלם הילוך בלי גבול גם בשאר הענינים – כשם שנענוע הלולב פועל נענוע גם בשאר שלשת המינים כנ"ל – בקיום המצוות וכו', עד שגם העבודה בעניני הרשות, של "בכל דרכיך דעהו" במשך כל היום, יהיה אצלם באופן של הילוך.

ההתחלה בכל האמור היא היגיעה וההתעמקות בתורה ו"לאפשה לה", ללכת בכל יום מעלה מעלה. וכאשר מתייגעים, ישנה ההבטחה³⁵, שה"יגעת" יביא ל"מצאת", שלא לפי ערך היגיעה, כמו מציאה הבאה "בהיסח הדעת". ועל ידי כך יבואו סוף כל סוף גם לגילוי של פנימיות התורה על ידי משיח צדקנו – שביאת המשיח היא גם ענין של מציאה, וכמ"ש³⁶ "מצאתי דוד עבדי", האמור אודות משיח, שהוא בא בהיסח הדעת³⁷ – והענינים שהתייגעו עליהם עתה והשיגו רק את בחינת הגליא שבהם – יזכו אז להבין גם את טעמיהם – טעמי תורה³⁸, בביאת משיח צדקנו בקרוב ממש.

(משיחות שמזחת ביה"ש תשכ"ג)

(35) מגילה ו, ב.

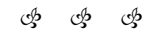
(36) תהלים פט, כא.

(37) סנהדרין צו, א.

(38) ראה פירש"י שה"ש א, ב.

לזכות

כ"ק אדונונו מזורנו זרבינו מלך המשיח

ויהי ר"ש ישי" קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדונונו מזורנו זרבינו מלך המשיח לעולם ועד

הוספה בשורת הגאולה

ע.

יש לומר – שהמקדש דלעתיד (ש"בנוי ומשוכלל יגלה ויבוא מן השמים¹) יתגלה תחילה בהמקום "שנסע מקדש וישב שם"² בזמן הגלות ("בית רבינו שבבבל"³), ומשם יועתק למקומו בירושלים.

. . . ואולי יש לומר, שמרומז בלשון הרמב"ם (בהלכות מלך המשיח⁴) "ובנה מקדש במקומו" – דלכאורה: מהו הצורך להשמיענו כאן שבנין המקדש הוא במקומו? ולאידך, למה אינו מפרש המקום, ובנה מקדש בירושלים?" – ש"במקומו" רומז גם על מקומו של מלך המשיח בזמן הגלות (לפני ש"הרי זה משיח בודאי"), היינו, שבהיותו בגלות (ששם יושב⁵ וממתין ומצפה לגאול את בני" ושכינה עמהן מהגלות) בונה מלך המשיח מקדש (מעט) שהוא מעין ודוגמת המקדש שבירושלים (כמו "בי כנישתא דשף ויתיב"³, "שנסע מקדש וישב שם"), בתור הכנה למקדש העתידי, שיתגלה תחילה שם, ומשם ישוב (עם הקב"ה ובנ"י) לירושלים.

. . . ואולי יש לומר, שמ"ש במדרש⁶ ש"בשעה שמלך המשיח בא עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם", קאי על גג בית המקדש דמקדש מעט שבחוץ לארץ⁷ שהוא במקום המקדש בירושלים ("שנסע מקדש וישב שם"), כי, לאחרי שמקדש העתידי יתגלה וירד למטה לא יהי צורך להשמיע לישראל "הגיע זמן

(1) פרש"י ותוס' סוכה מא, סע"א. ועוד.

(2) ערוך ערך שף (הובא בחדא"ג מהרש"א מגילה כט, א).

(3) מגילה כט, א.

(4) ספ"א.

(5) ראה סנהדרין צח, א: "יתיב אפיתחא דרומי".

(6) יל"ש ישעי' רמו תצט.

(7) ועפ"ז יומתק הדיוק "עומד על גג בית המקדש" – ש"גגות . . . לא נתקדשו" (רמב"ם הל' ביהב"ח פ"ו ה"ז), שרומז על חו"ל בערך לקדושת א"י.